

Concept Kadernota 2019

Regiomiddag 15 november 2017

INHOUDSOPGAVE

1	Inhoud	
2	Voorwoord en leeswijzer	3
3	Financiële kaders en gemeentelijke bijdrage	3
3.1	Reguliere gemeentelijke bijdrage	3
3.2	Bijdrage TWO Jeugdhulp	4
3.3	Bijdrage Fricatie- en Transitiekosten	4
4	Inhoudelijke kaders	5
	Taken organisatie Holland Rijnland	5
	Inhoudelijke agenda	5
	Ontwikkeling inhoudelijke agenda	6
4.1	Maatschappij	6
4.1.1	Ontwikkelkansen jongeren tot 27 jaar	6
4.1.2	Opvang en huisvesting bijzondere doelgroepen	7
4.1.3	Arbeidsmarkt	8
4.1.4	Volwasseneducatie	8
4.2	Economie	8
4.2.1	Bedrijventerreinenstrategie	9
4.2.2	Energie	9
4.2.3	Space	9
4.2.4	Greenports en Biobased	9
4.3	Leefomgeving	10
4.3.1	Groene Landschappen	10
4.3.2	Mobiliteitsnetwerk	11
4.3.3	Wonen/ verstedelijking	11
5	Uitvoerende taken	12
5.1	Leerplicht	12
5.2	Woonruimteverdeling	13
5.3	Regiotaxi	13
6	Overige zaken	13
6.1	Cofinanciering	13
6.2	Regionaal InvesteringsFonds (RIF)	14

Bijlage 1: Scenario's Dienstverleningsovereenkomst jeugdhulp

2 Voorwoord en leeswijzer

Voor u ligt de Kadernota voor de begroting 2019. De kadernota is bedoeld om de uitgangspunten en de gewenste ontwikkelingen bij het opstellen van de begroting vast te leggen. Deze kadernota is gebaseerd op de inhoudelijke agenda en de daarin geformuleerde speerpunten. Er zijn echter diverse ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de koers van Holland Rijnland zoals:

- Regeerakkoord
- Gemeenteraadsverkiezingen
- College programma's
- Nieuw Dagelijks Bestuur Holland Rijnland
- Besluitvorming over evaluatie dienstverleningsovereenkomst Jeugdhulp

We houden deze ontwikkelingen nauwlettend in de gaten om hier tijdig op in te kunnen spelen als dit nodig blijkt. Hierdoor blijft Holland Rijnland de plek voor regionale innovatie en vernieuwing.

Voor dit moment zien wij ten opzichte van de begroting van 2018 nog geen grote wijzigingen. Wel signaleren we de trend dat er een toenemend beroep wordt gedaan op capaciteit van de Strategische Eenheid. Vanuit de super speerpunten Jeugd en Energie, maar ook waar het gaat het om (ondersteuning bij) taken die met de komst van de inhoudelijke agenda bij gemeenten zijn belegd. Voorbeelden hiervan zijn de Regionale woonagenda en de jaarlijkse afstemming van de regionale woningbouwplanlijst. Ook zijn er nieuwe projecten zoals het gezamenlijke project met de Provincie Zuid-Holland en regio Midden-Holland om de aanbesteding van het OV en doelgroepenvervoer te integreren, die capaciteit vragen.

Met deze kadernota:

1. Wordt voldaan aan artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen, namelijk dat vóór 15 april de kaders voor de begroting 2019 aan de raden van de deelnemende gemeenten wordt gezonden.
2. Stelt het Algemeen Bestuur op 14 maart 2018 de kaders vast op basis waarvan het Dagelijks Bestuur de conceptbegroting 2019 en de meerjarenramingen 2019-2022 opstelt. Behandeling van de begroting 2019 vindt plaats in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 4 juli 2018.

3 Financiële kaders en gemeentelijke bijdrage

3.1 Reguliere gemeentelijke bijdrage

Voor het jaar 2019 vindt een indexatie van de gemeentelijke bijdrage plaats. Voor deze indexatie wordt gerekend met de financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen van gemeenten in de regio Hollands-Midden (Du Chatinier-norm).

Deze indexering is op 23 oktober 2017 in de bestuurlijke klankbordgroep van het bestuurlijk financieel overleg van gemeenten in Hollands-Midden vastgesteld op 2,3%.

Vanuit de gemeenschappelijke regelingen in Hollands-Midden is vooraf aandacht gevraagd voor het feit dat de indexering steeds meer uit de pas gaat lopen met de ontwikkeling van de loonkosten. De indexering is gebaseerd op het prijsindexcijfer van het Bruto Binnenlands Product (BBP).

Bij de vaststelling van de indexering door de klankbordgroep is echter als antwoord daarop aangegeven dat men geen reden ziet om de systematiek van indexering aan te passen omdat:

- lang niet alle kosten uit loonkosten bestaan;
- de loonontwikkeling voor 2019 nog niet bekend is;
- de verschillen zich op de langere termijn zullen uitmiddelen.

Daarnaast hebben gemeenschappelijke regelingen twee jaar de tijd om in samenspraak met hun besturen bij te sturen, door efficiencymaatregelen, de kwaliteit of kwantiteit van de dienstverlening aan te passen of de tarieven voor gemeenten te verhogen.

Vanuit de gezamenlijke Gemeenschappelijke Regelingen is het initiatief genomen de discussie met de klankbordgroep aan te gaan omdat dit voor de korte termijn in ieder geval wel tot financiële problemen gaat leiden. Voor de meeste organisaties geldt dat de kosten wel voor het overgrote deel uit loonkosten bestaan en het nog maar de vraag is of op de lange duur een uitmiddeling zal plaatsvinden, aangezien het hier om een heel specifiek segment gaat van de Nederlandse economie.

3.2 Bijdrage TWO Jeugdhulp

Namens de 13 samenwerkende gemeenten binnen de regio Holland Rijnland is de Tijdelijke WerkOrganisatie Jeugdhulp (verder te noemen: TWO) opgericht met als hoofdtaak de regionale jeugdhulp te contracteren, te monitoren en te verantwoorden. Tussen de gemeenten en het Dagelijks Bestuur Holland Rijnland is een DienstVerleningsOvereenkomst (verder te noemen: DVO) voor 2017-2018 gesloten met een optie voor verlening van twee jaar. In de DVO is vastgelegd dat de overeenkomst uiterlijk in het eerste kwartaal 2018 wordt geëvalueerd. In het portefeuillehouderoverleg Maatschappij worden over de inhoudelijke aspecten nadere afspraken gemaakt. De evaluatie van de DVO is daarmee eveneens de evaluatie van het regionale opdrachtgeverschap jeugdhulp. Het is de bedoeling dat deze evaluatie wordt gebruikt bij het besluit van gemeenten over het al dan niet verlengen van de DVO. Dit besluit moet uiterlijk het tweede kwartaal van 2018 worden genomen (art 1.3 van de DVO). Bij het opstellen van de Kadernota 2019 is de besluitvorming hierover nog niet afgerond. Daarom worden hieronder een aantal scenario's benoemd. U vindt een omschrijving van de scenario's in bijlage I.

- Scenario 1 – De DVO jeugdhulp 2016-2018 wordt met twee jaar ongewijzigd verlengd.
- Scenario 2 – De DVO jeugdhulp 2016-2018 wordt verlengd maar meer gemeenten maken een keuze voor lokale inkoop
- Scenario 3 – De governance wordt aangepast. De in de DVO jeugdhulp 2016-2018 beschreven taken op het gebied van regionale contractering gaan over naar de Gemeenschappelijke Regeling Holland Rijnland.
- Scenario 4 – De regionale samenwerking op het gebied van jeugdhulp wordt beëindigd.

3.3 Bijdrage Fricie- en Transitiekosten

De transformatie #kracht15 bracht een bezuinigingstaakstellig van 25% met zich mee. Deze bezuiniging wordt gerealiseerd door het verminderen van personeel en het uitplaatsen van

bedrijfsvoeringstaken. Voor een aantal medewerkers werken deze kosten door in de begroting van 2019 en verder. **De actuele cijfers over de kosten voor boventalligen worden opgenomen in de definitieve versie van deze kadernota.**

4 Inhoudelijke kaders

Taken organisatie Holland Rijnland

De organisatie Holland Rijnland voert diverse werkzaamheden uit. Het grootste deel daarvan zijn taken die vanwege schaalvoordeel, efficiëntie, kwaliteitsverbetering of risicodeling bij de werkorganisatie Holland Rijnland zijn belegd. Denk hierbij aan het Regionaal Bureau Leerplicht en de TWO Jeugdhulp, maar bijvoorbeeld ook aan de ondersteuning van de urgentiecommissie woonruimteverdeling, de Regiotaxi en Verkeersveiligheid. In 2018 gaat het hier om 68% van de totale begroting. Voor 2019 voorzien we dat de inzet op deze uitvoerende taken ongeveer gelijk blijft.

Het resterende deel van de begroting betreft voornamelijk de inzet op de Inhoudelijke Agenda, zoals in 2016 is vastgesteld. Dit onderdeel behelst voor een deel daadwerkelijke capaciteit (Strategische Eenheid: 12,5 fte), maar ook de jaarlijkse bijdrage aan het Cofinancieringsfonds, en de programma- en projectkosten.

Inhoudelijke agenda

De begroting 2019, en daarmee ook deze kadernota, gaat in op de inzet van de totale organisatie Holland Rijnland. Waar het de Inhoudelijke Agenda van de veertien samenwerkende gemeenten betreft, doet deze begroting alleen uitspraken over de inzet van Holland Rijnland hierin. Voor de eventuele inzet op projecten zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor hun eigen capaciteit, projecten en financiën. De rol van Holland Rijnland bestaat primair uit de platformrol, strategische verkenning, lobby en belangenbehartiging. Daarnaast voert Holland Rijnland de procesregie op een aantal speerpunten en voert het concrete projecten uit.

Dat de nadruk dient te liggen op de platformrol en de lobby is in 2016 door de diverse portefeuillehouderoverleggen bevestigd. Als voorbeeld gelden een aantal positieve resultaten in 2017, zoals de stevige samenwerking binnen het domein Maatschappij, de ondertekening van het Energieakkoord, de kennisdeling via de Themacafés (bijv. mobiliteit en Tijdelijk Fonds Jeugdhulp), de eerste toekenningen van bijdragen via het cofinancieringsfonds (bijv. Instrumentation for Space en de Taalhuizen), de actieve lobby met betrekking tot Jeugdhulp en het tegen gaan van bezuinigingen op het groenonderwijs. Uit het regeerakkoord blijkt inmiddels dat deze laatste bezuiniging inmiddels is teruggedraaid. Daarbij is de vrije ruimte om vanuit de Portefeuillehouderoverleggen in te kunnen spelen op het onverwachte steeds belangrijker.

Een van de speerpunten in de inhoudelijke agenda is om de gemeenten te voorzien van strategische verkenningen, in het bijzonder voor wat betreft ontwikkelingen die samenhangen met de andere ambities van de regio. Een voorbeeld hiervan is het samen optrekken met gemeenten, de provincie en het hoogheemraadschap bij een strategische verkenning naar de effecten van klimaatverandering. Klimaatverandering vraagt om een integrale aanpak en afstemming met andere ruimtelijke opgaven, zoals bodemdaling, de energietransitie en de verstedelijkingsopgave.

Ontwikkeling inhoudelijke agenda

In 2016 is gestart met de Inhoudelijke Agenda. Holland Rijnland is niet de trekkende kracht achter alle speerpunten uit de agenda. Dit komt doordat de samenwerkende gemeenten hebben geconstateerd dat enkele onderwerpen al op andere tafels worden opgepakt en door het aanbrengen van focus in de werkzaamheden van Holland Rijnland. Dit impliceert echter niet dat deze speerpunten geen (sub)regionale vraagstukken zijn.

Zo is in 2017 geconstateerd dat Holland Rijnland geen actieve rol heeft bij de aanpak van leegstand en hergebruik van kantoren, omdat dit door de gemeenten (al dan niet in clusterverband) opgepakt wordt. Holland Rijnland heeft ook een beperkte rol bij het onderwerp bodemdaling. Activiteiten op dit onderwerp vinden al plaats door diverse andere partijen, zoals het platform Slappe Bodem, waaraan onder meer de gemeenten Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop en Kaag en Braassem actief deelnemen. Impliciet wordt dit speerpunt wel meegenomen in andere speerpunten zoals energietransitie en natuur & landschap.

Op een aantal onderwerpen is door Holland Rijnland en de gemeenten een uitvoeringsprogramma opgesteld, waarbij de rolverdeling op de actielijnen is uitgewerkt, zoals energietransitie en de werkagenda Jeugd. Voor andere onderwerpen, bijv. mobiliteit en Greenports zijn deze uitvoeringsprogramma's nog in ontwikkeling. Dat maakt het voorspellend karakter van de begroting complex. Hiermee is de begroting op deze onderdelen minder SMART.

De huidige inhoudelijke agenda heeft een looptijd tot 2020. De eerder genoemde ontwikkelingen zoals de gemeenteraadsverkiezingen en de evaluatie DVO jeugdhulp vormen een natuurlijk moment om naar een nieuwe inhoudelijke agenda toe te werken. We houden er rekening mee dat dit inzet van Holland Rijnland vraagt.

4.1 Maatschappij

Binnen het maatschappelijk domein is de platformfunctie van oudsher erg belangrijk. De platformfunctie wordt benut om actief vanuit de gemeenten te kunnen sturen op de ontwikkelkansen voor Jongeren tot 27 jaar (bijvoorbeeld de TWO, Regionaal Bureau Leerplicht en de werkagenda Jeugd), koers te bepalen rond de specifieke behoeften van doelgroepen op wonen, vervoer en educatie, maar ook om elkaar te informeren over de brede trends en ontwikkelingen. De grote vraagstukken rondom (financiële) sturing op jeugdhulp zorgen in 2017 en 2018 voor een toenemende behoefte om af te stemmen. Naast het Ambtelijk Overleg Jeugd en Portefeuillehouderoverleg Maatschappij is er inmiddels ook intensief overleg binnen het Ambtelijk Opdrachtgeversoverleg en het Bestuurlijk Afstemmingsoverleg. De ondersteuning van deze overleggen vraagt stevige inzet vanuit de Strategische Eenheid, terwijl tegelijkertijd inzet nodig is voor lobby en belangenbehartiging. Op dit moment is nog niet te voorzien welke platformbehoefte er is in 2019. Naast de platformrol, lobby en belangenbehartiging vervult Holland Rijnland een rol vanuit de procesregie en de coördinatie op een aantal onderwerpen. Voor het jaar 2019 zien we de volgende ontwikkelingen:

4.1.1 Ontwikkelkansen jongeren tot 27 jaar

In het derde kwartaal van 2018 starten de gemeenten met de voorbereiding op de inkoop van de jeugdhulp voor 2020 en verder. Dit betekent dat het jaar 2019 in het teken staat van het inkoopproces. Beleidsdoelstellingen moeten herijkt worden om te kunnen bepalen welke jeugdhulp ingekocht wordt. Naar verwachting speelt Holland Rijnland in 2019, net als in voorafgaande jaren, een faciliterende rol. Hierbij gaat extra aandacht naar sturingsopgaven en het transformeren van de jeugdhulp. De inzet op

dit speerpunt blijft dan ook groot in 2019. Mede daarom is in 2018 een regionaal beleidsteam jeugd geformeerd bestaande uit gemeenteambtenaren.

De Strategische Eenheid faciliteert de samenwerking op het terrein van jeugd, via de regionale samenwerkingsagenda jeugd, het Ambtelijk Overleg Jeugd, het regionaal beleidsteam jeugd en het Portefeuillehouderoverleg Maatschappij, vanuit de reguliere platformfunctie. Via deze route worden de voorstellen voor beleid voorbereid en afgestemd met alle gemeenten om vervolgens tot besluitvorming te komen. Bij de uitvoering van deze taken werken de Strategische Eenheid en de TWO Jeugdhulp nauw samen.

De TWO Jeugdhulp richt zich namens 13 gemeenten¹ op de inkoop van de jeugdhulp voor de periode 2017-2019. Daarbij voert de TWO Jeugdhulp de procesregie op de te realiseren transformatie en geeft het invulling aan het accounthouderschap richting jeugdhulpaanbieders en gemeenten. Daarmee wordt invulling gegeven aan het gemeentelijke opdrachtgeverschap richting jeugdhulpaanbieders. De TWO Jeugdhulp voert deze taken uit op basis van de dienstverleningsovereenkomst (DVO) die is afgesloten tussen de gemeenten en Holland Rijnland. In 2018 wordt de DVO tussen de gemeenten en Holland Rijnland geëvalueerd. Gemeenten nemen dan ook een besluit over de verlenging van de DVO tot en met 2020.

4.1.2 Opvang en huisvesting bijzondere doelgroepen

De opvang- en huisvestingsopgave bijzondere doelgroepen gaat over inwoners van Holland Rijnland die ondersteuning nodig hebben om (zelfstandig) te kunnen wonen. Dit betreft o.a. jongeren die uitstromen uit pleegzorg of residentiële jeugdhulp, mensen met psychiatrische problematiek, verslavingen, verward gedrag en licht verstandelijk beperkten. De ondersteuning die plaats vindt kan bestaan uit jeugdhulp, Wmo-begeleiding, maatschappelijk opvang of het afgeven van een indicatie beschermd wonen.

De huisvesting van de doelgroepen maatschappelijke opvang en beschermd wonen wordt per 2020 een verantwoordelijkheid van de individuele gemeenten. In het uitvoeringsprogramma maatschappelijke zorg dat begin 2018 is vastgesteld zijn aanbevelingen voor de volgende onderdelen opgenomen:

- preventieve maatregelen om instroom in maatschappelijke opvang en beschermd wonen te beperken;
- de (lokale) organisatie van maatschappelijke opvang en toepassing van het Housing-first principe;
- input voor lokale prestatieafspraken tussen corporaties en gemeenten
- een opsomming van mogelijke woonvormen en –regelingen voor bijzondere doelgroepen en spoedzoekers
- een advies voor urgentie, contingenten en lokaal maatwerk dat opgenomen kan worden in de nieuwe regionale huisvestingsverordening.

---

¹ Vanwege de samenwerking met de gemeenten Wassenaar en Leidschendam-Voorburg is Voorschoten voor de inkoop van de Jeugdhulp aangesloten bij Haaglanden. Voor de gemeenten Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem koopt de TWO Jeugdhulp uitsluitend gesloten jeugdhulp en jeugdhulp binnen het gedwongen kader in.

Holland Rijnland gaat in 2019 een nieuwe regionale huisvestingsverordening op- en vaststellen. Hierin zal de huisvesting van bijzondere doelgroepen door middel van urgentie, contingenten, lokaal maatwerk of andere instrumenten een belangrijke plek krijgen in het woonruimteverdeelsysteem. Vanuit de inhoudelijke agenda wordt beleidsmatige ondersteuning geboden voor het opstellen van de nieuwe verordening en het overleg hierover met corporaties, zorginstellingen en cliëntorganisaties. Doel is de uitstroom uit intramurale instellingen, beschermd wonen en jeugdhulp te stimuleren waardoor de inzet van gemeentelijke middelen voor (ondersteuning bij) huisvesting van bijzondere doelgroepen minder kan worden.

4.1.3 Arbeidsmarkt

In 2018 verandert de inzet van Holland Rijnland al op dit onderwerp. Waar die nu vooral ondersteunend is aan het werkbedrijf Holland Rijnland, verschuift het zwaartepunt van de ondersteuning richting het realiseren van de verbinding topsectoren – onderwijs en arbeidsmarkt en het verbeteren van de aansluiting van kwetsbare jongeren op de arbeidsmarkt. De arbeidsmarktregio's zullen bij de verbetering aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt een belangrijke rol gaan vervullen.

4.1.4 Volwasseneducatie

De regio biedt een platform, zodat de contactgemeente Leiden, samen met de regiogemeenten, beleid kan maken op en uitvoering kan geven aan het taal-, reken- en digitaal aanbod in de regio. Daarnaast is Holland Rijnland aanjager en coördinator van de aanpak laaggeletterdheid binnen de regio (bijv. ondersteuning regionale projecten "Tel mee met Taal" en uitvoeringsplan regionaal bondgenootschap). Door de portefeuillehouders is nadrukkelijk gesteld dat er 'een tandje bij moet' qua inzet op laaggeletterdheid. De verwachting is daardoor dat de inzet van Holland Rijnland intensief blijft, maar wel een ander karakter krijgt: Zorgen dat de taken in het regionaal convenant bondgenootschap 2017-2020 geïmplementeerd en geborgd worden bij de bondgenoten en in de regio.

4.2 Economie

Op het domein economie is de platformfunctie, kennisdeling, belangenbehartiging en lobby van groot belang. Tevens bestaat er bij gemeenten behoefte aan een proactieve houding van Holland Rijnland om bijvoorbeeld subsidiemogelijkheden en ontwikkelingen bij andere overheden die van invloed zijn op gemeentelijk beleid te signaleren.

Met de huidige en verwachte economische groei is de verwachting dat de aandacht voor ruimtelijk-economische thema's toeneemt: waar gaan we in onze regio bouwen en waar komen de bedrijven en kantoren en hoe zijn deze bereikbaar? Deze onderwerpen hebben de afgelopen periode in de regio minder aandacht gekregen omdat in 2016 gekozen is om de inzet door Holland Rijnland hierop af te bouwen en de nadruk te leggen bij het subregionaal niveau. In 2017 is echter een groeiende behoefte bij de gemeenten en subregio's geconstateerd aan ondersteuning en inhoudelijke begeleiding op dit domein.

Thema's als integrale stedelijke ontwikkeling (wonen, werken, gezonde leefomgeving en bereikbaarheid) en toekomstbestendig bouwen vragen onder meer om meer aandacht voor duurzaamheid, klimaatadaptatie en flexibel programmeren. In de aanloop naar 2019 is het goed om de discussie te voeren hoe de inzet en capaciteit er hier op uit komt te zien. Voor het jaar 2019 zien we de volgende ontwikkelingen:

4.2.1 Bedrijventerreinenstrategie

Tijdens het portefeuillehouderoverleg van 16 maart 2017 is geconstateerd dat de oude Regionale bedrijventerreinenstrategie Holland Rijnland uit 2009 niet is / wordt onderhouden. De provincie Zuid-Holland heeft de gemeenten gevraagd de regionale bedrijventerreinenstrategie te actualiseren. Op verzoek van de gemeenten neemt Holland Rijnland de coördinerende rol op zich om de bedrijventerreinen strategie in 2018 te actualiseren. De uitwerking vindt plaats in de sub-regio's. In de loop van 2018 zal worden bezien welke rol en taken er voor Holland Rijnland op dit onderwerp gewenst zijn voor 2019.

4.2.2 Energie

Na ondertekening van het energieakkoord in september 2017 is begonnen met de verdere uitwerking en uitvoering van dit speerpunt. Deze omslag van beleid en ambitie naar uitvoering (via het in 2017 opgestelde uitvoeringsprogramma) vergt een behoorlijk inzet van alle partners. Holland Rijnland verzorgt daarbij de programma coördinatie.

Capaciteit en budget zijn geregeld voor 2017 en 2018. Begin 2018 zal voor 2019 en verder financiering gevraagd worden aan de colleges en raden, dus ook voor 2019. Eind 2018 zal er een tussentijdse evaluatie plaatsvinden: waar staan we in de uitwerking en uitvoering na een jaar? Mede op basis hiervan zal het uitvoeringsprogramma voor 2019 – 2025 opgesteld worden. De nadruk in 2019 zal liggen op verdere uitwerking, het tot bloei laten komen van de vele initiatieven voor energiebesparing en het opwekken van duurzame energie in de regio, lobby richting de provincie waar het ruimte voor duurzame energie betreft (gezien de provinciale verkiezingen in het voorjaar van 2019). Ook wordt ingespeeld op de landelijke regelgeving ten aanzien van energie, bijvoorbeeld op het gebied van warmte (geen aansluitplicht meer voor gas). De inzet vanuit Holland Rijnland (capaciteit en budget) wordt gecontinueerd.

4.2.3 Space

De focus komt te liggen op het ontwikkelen en implementeren van een regio-agenda ter versterking van het vestigingsklimaat van ruimtevaart-gerelateerde (maak)industrie. Onder andere door het creëren en versterken van de randvoorwaarden en het stimuleren van crossovers naar andere disciplines. De regio-agenda moet samen met de gemeenten, provincie Zuid-Holland, InnovationQuarter en Economic Board Zuid Holland tot ontwikkeling komen. Holland Rijnland werkt de komende jaren in ieder geval mee met het project Instrumentation for Space, het ontwikkelen van een MBO opleiding voor de ruimtevaart in triple helix verband.

4.2.4 Greenports en Biobased

Het speerpunt biobased is in 2017 nauw verweven met het speerpunt Greenports van morgen. Stimulering van de biobased economy vindt hoofdzakelijk plaats via het programma Biobased Greenports Zuid-Holland, met Kenniscentrum Plantenstoffen als uitvoerende partij in plaats van ambtelijke inzet vanuit Holland Rijnland. Holland Rijnland is medefinancier van dit brede programma, is lid van de Advisory Board en heeft een plaats in de ambtelijke governance. Daarnaast is biobased economy in 2017 opgenomen als onderdeel van de regionale agenda Greenports Holland Rijnland.

Op basis van een uitvoeringsprogramma wordt door Holland Rijnland voor de drie greenports die de regio huisvest inzet gepleegd op de thema's energie, duurzaamheid en onderwijs/arbeidsmarkt. Energie is één van de uitvoeringslijnen van het energieakkoord. Duurzaamheid kent een dubbele insteek. Vanuit biobased is de focus om op basis van plant-inhoudstoffen de sierteelt te innoveren

waardoor kennis als exportproduct een motor wordt voor de economische groei van de sector. Verduurzaming van de gewasbescherming door gentechnologie in de veredeling toe te passen is een andere manier om de sector te verduurzamen. Voor beide benaderingen is de verbinding van kennisinstellingen en greenportondernemers de sleutel tot succes. Onderwijs/arbeidsmarkt betreft het verbinden van onderwijsinstellingen en greenportondernemers om het onderwijsaanbod toe te snijden op de vraag naar arbeidskrachten van morgen. Menging van groen en grijs (techniek) onderwijs en het hoger opleiden van personeel zijn nodig om voorop te blijven lopen bij ontwikkelingen zoals precisielandbouw, drones in de kas, toepassen van circulaire economie in de sierteelt en het inzetten en beheren van duurzame energiebronnen.

Holland Rijnland stimuleert projecten en samenwerking tussen partijen door de rol van makelaar en verbinder op zich te nemen. Tevens kan Holland Rijnland projecten stimuleren door een bijdrage uit Cofinancieringsfonds beschikbaar te stellen.

Holland Rijnland biedt naast inhoudelijk ondersteuning op genoemde thema's, het platform voor andere thema's die de drie greenports gemeenschappelijk hebben. Holland Rijnland biedt tevens ondersteuning in de gezamenlijke lobby en het zoeken naar fondsen binnen het landelijk programma greenports 3.0, de topsector tuinbouw en uitgangsmaterialen, bij de provincie en het Rijk en in Europa. Vanuit het Regionaal Investeringsfonds ondersteunt Holland Rijnland de Greenport ontwikkelingsmaatschappij Duin- en Bollenstreek (GOM).

4.3 Leefomgeving

Ook binnen het domein Leefomgeving komt de behoefte aan de platformfunctie en belangenbehartiging sterk naar voren. Het betreft zowel afstemming en kennisdeling, als ook gezamenlijke afspraken over lobby en belangenbehartiging van regionale thema's bij provincie en Rijk. Het signaleren van, en inspelen op, trends en subsidiemogelijkheden is een taak voor Holland Rijnland. Belangrijke, voor de komende periode gesignaleerde thema's zijn: het verder ontwikkelen van de economische potentie van waterrecreatie in Holland Rijnland tot een recreatieve en toeristische 'backbone' tussen de metropoolregio's Rotterdam-Den Haag en Amsterdam, de integrale verstedelijkingsopgave (wonen, werken, gezonde leefomgeving en bereikbaarheid), schaalessprong Openbaar Vervoer, de voeding van provinciale en lokale omgevingsvisies met regionale speerpunten, de samenwerking met de provincie Zuid-Holland (gebiedsgericht werken) en de afstemming met de Noordvleugel. Voor het jaar 2019 zien we de volgende ontwikkelingen:

4.3.1 Groene Landschappen

De inzet blijft gelijk. In de metropolitane landschappen dienen zich nu en in de toekomst vele gemeentelijk overstijgende integrale opgaven aan op het gebied van recreatie en toerisme, gezonde leefomgeving, landschappelijke kwaliteit, biodiversiteit en duurzaamheid, energie, klimaat adaptatie, bodemdaling, verstedelijking, wonen en bereikbaarheid. Dit vraagt een andere manier van samenwerken tussen de gemeenten en andere partijen. Het gebiedsgericht werken en de omgevingsvisies bieden hiervoor kansen. Intensieve samenwerking met de landschapstafels is hierbij essentieel. De komende jaren vindt er een uitwerking plaats op regionale iconen, zoals de ontwikkeling van het Hollands-Utrechts Plassengebied (van Kager- tot en met Vinkeveens Plassen) en het metropolitaan landschap. Verder het verbeteren van het waternetwerk naar en in het merengebied en de verdere ontwikkeling van de Haarlemmertrekvaart, Blueport (recreatiehaven) en het Nationaal Park Hollandse Duinen (realiseren van de 15 ambities in het vastgestelde ambitiedocument). Ook komt er meer nadruk te liggen op biodiversiteit en landbouwtransitie.

Het Regionaal Groenprogramma Holland Rijnland loopt tot en met 2020 en wordt doorontwikkeld. In 2018 starten we de discussie over de mogelijkheden en wensen voor de periode daarna. Deze discussie loopt door in 2019, inclusief besluitvorming hierover. De uitvoering van het LEADER programma en projecten binnen de thema's Circulaire Economie en Gezondheid vindt in 2019 onverminderd plaats. We continueren de inzet van Holland Rijnland hierop.

4.3.2 Mobiliteitsnetwerk

In 2017 is de knelpuntenanalyse met bijbehorende werkagenda vastgesteld. Holland Rijnland levert inzet voor de lijnen van deze agenda en de mobiliteitsvernieuwing binnen hoogwaardig openbaar vervoer (HOV), auto, fiets en water. Tevens biedt zij een platform voor bespreking van de voortgang van deze lijnen en bewaakt zij de voortgang van de uitvoeringslijnen. Daarnaast zet zij zich in voor gerichte lobby en subsidieverkenningen ten gunste van het realiseren van de regionale doelstellingen die voortvloeien uit de afspraken in de werkagenda. De inzet op de lopende RIF-projecten Rijnlandroute, HOV-netwerk en Programma ontsluiting greenport Duin- en Bollenstreek (inclusief de Duinpolderweg) gaat onverminderd door. Holland Rijnland blijft de lobby voor de frequentieverhoging van de treindienst op het traject Leiden – Utrecht ondersteunen. Tevens zet de regio actief in op andere lobby trajecten, waaronder de doorontwikkeling van station Leiden centraal als regionaal én nationaal OV-knooppunt.

Holland Rijnland werkt op het dossier mobiliteit samen met andere overheden. Met Midden-Holland wordt op diverse dossiers samengewerkt. Beide regio's laten momenteel één gezamenlijke OV-visie opstellen waarvan het doelgroepenvervoer eveneens deel uitmaakt. Verder vindt samenwerking plaats op de dossiers N11/A12 en landbouwverkeer. Daar waar van toepassing zal dit in de toekomst ook plaatsvinden. Met de provincie Noord-Holland wordt op het dossier Duinpolderweg en HOV Noordwijk- Schiphol samengewerkt. Met de Metroolpoolregio Amsterdam (MRA) kan de samenwerking intensiever plaats vinden. Hiervoor zullen contacten gelegd worden. Ook met de Metroolpoolregio Rotterdam-Den Haag (MRDH) lopen momenteel contacten. Daar waar dat wenselijk is zal deze samenwerking voortgezet dan wel geïntensiveerd worden.

Met Rijkswaterstaat wordt in 2019 naar verwachting het functioneren van de A44 inclusief op- en afritten en relaties met het onderliggende regionale wegennetwerk onder de loep genomen. Holland Rijnland zal hierin een actieve rol op zich nemen om de belangen van de gemeenten te behartigen en afstemming met lopende projecten te bewaken.

In 2019 is Holland Rijnland nauw betrokken bij de nieuwe concessie voor het busvervoer in Zuid-Holland Noord. Daarbij is het onderdeel doelgroepenvervoer in combinatie met openbaar vervoer in landelijk gebied nieuw bij deze concessie. Voor Holland Rijnland ligt hier nadrukkelijk een raakvlak met het beleidsterrein maatschappij. Daarnaast wordt ook binnen dit beleidsveld met grote regelmaat een beroep op Holland Rijnland gedaan voor het bieden van de platformfunctie en belangenbehartiging.

Ook bij Verkeer en Vervoer zal er steeds meer aandacht uitgaan naar duurzaamheid en nieuwe ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld zelfrijdende auto's. Onder meer bij de input voor de concessie zal Holland Rijnland dit onder de aandacht brengen.

4.3.3 Wonen/ verstedelijking

Holland Rijnland biedt voor deze thema's een inhoudelijk platform voor ondersteuning en afstemming met andere regionale thema's. Aandachtspunt hierbij is de toenemende integrale aanpak van de verschillende lokale en regionale opgaven en de behartiging van regionale belangen. Naast de eigen

verstedelijingsopgave is het hierbij ook van belang om buiten de grenzen van de regio en provincie te kijken, zodat we rekening kunnen houden met de druk vanuit de metropoolregio's.

De gemeenten in Holland Rijnland kennen een traditie van samenwerking. De afgelopen jaren zijn gezamenlijk verschillende keuzes gemaakt over ruimtelijk beleid, natuur en recreatie, kantoren, bedrijventerreinen, detailhandel, mobiliteit, duurzaamheid en energietransitie die invloed hebben op het wonen in de regio. In de Regionale Woonagenda zijn deze keuzes verdisconteerd. Doel is om daarmee het wonen in de regio te versterken.

Tot op heden was dit vooral gericht op afstemming van het aantal te bouwen woningen. Met de Regionale Woonagenda 2017 hebben we daar nadrukkelijk de gewenste kwalitatieve richting aan toegevoegd. Enerzijds vraagt dit een goed evenwicht tussen vraag en aanbod op de regionale woningmarkt, mede ten behoeve van de opgave van 2015 tot 2030 om 30.000 huishoudens extra te huisvesten in de regio. Anderzijds geeft de Regionale Woonagenda aan wat waardevolle strategieën zijn om de regio als plek om te wonen te versterken. Aandachtspunt hierbij is de huisvesting van bijzondere doelgroepen, zie de omschrijving van het speerpunt 'opvang en huisvesting bijzondere doelgroepen' binnen het Domein Maatschappij.

De provincie heeft in de Visie Ruimte en Mobiliteit vastgelegd dat de regio's elke 3 jaar de regionale woonvisies herzien. In 2019 wordt daarom gestart met de volgende actualisatie van de Regionale Woonagenda 2020.

Verstedelijking wordt steeds meer gezien als integrale opgave, waarbij wonen, werken, gezonde leefomgeving, landschappelijke kwaliteit, klimaatadaptatie, biodiversiteit, duurzaamheid, energietransitie en bereikbaarheid tegelijkertijd worden onderzocht en aangepakt. Deze integrale aanpak vraagt een andere manier van samenwerking tussen partijen en tussen de (beleids)afdelingen binnen de eigen organisaties van gemeenten en provincie. Het gebiedsgericht werken van de provincie Zuid-Holland en de integrale aanpak die nodig is bij het opstellen van omgevingsvisies, bieden hiervoor kansen om de verstedelijking integraal verder vorm te geven.

De verstedelijingsopgave is niet te beperken tot één gemeente. Veel onderliggende opgaven overstijgen de gemeentegrenzen, denk aan maatregelen om klimaatveranderingen te mitigeren of het vraagstuk bereikbaarheid. Deze gemeente overstijgende vraagstukken moeten gezamenlijk, regionaal, worden opgepakt om resultaten te bereiken. Uitgangspunt ook hierbij is lokaal waar mogelijk, (sub-)regionaal waar nodig.

5 Uitvoerende taken

5.1 Leerplicht

Het Regionaal Bureau Leerplicht is verantwoordelijk voor de uitvoering van de leerplichtwet, kwalificatieplicht en de RMC-wetgeving (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten). De uitvoering is ingericht op basis van de uitgangspunten die beschreven staan in het beleidsplan 2018-2021.

De keuzes in uitvoering worden budgetneutraal gemaakt met als doel om meer resultaat te halen voor de jongeren in de regio Holland Rijnland.

Op basis van het jaarverslag van het Regionaal Bureau Leerplicht wordt steeds gekeken wat de trends en signalen zijn waar we op in moeten spelen. Voor 2019 ziet het Regionaal Bureau Leerplicht de volgende accenten in beleid:

- Het Regionaal Bureau Leerplicht ziet een verschuiving in haar taak van handhavend naar meer maatschappelijke zorg. Oplossingen zoeken en realiseren voor de vaak complexe vraag om onderwijs en zorg te combineren.
- De duur van niet naar school gaan verkorten. Vraagt om actief mee te doen in beleidsontwikkeling van onderwijszorgarrangementen.
- Inzet op het verminderen van het aantal voortijdig schoolverlaters door zowel operationeel, tactisch en strategisch signalen op te pakken en de werkwijze in de regio aan te scherpen.
- Om voortijdig schoolverlaten te verminderen is het van belang dat er voor jongeren met autisme uit het Voortgezet Speciaal Onderwijs een schakeljaar in het Middelbaar BeroepsOnderwijs komt. De additionele kosten van het schakeljaar worden gedeeld door MBO Rijnland, Samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs vo/vso en samenwerkingsorgaan Holland Rijnland.

5.2 Woonruimteverdeling

De uitvoerende taken van de woonruimteverdeling, het verlenen van woonurgenties en het behandelen van bezwaar- en beroepschriften, vloeien direct voort uit de regionale huisvestingsverordening. Hoewel in 2019 ingrijpende veranderingen daarin niet worden voorzien, kunnen wijzigingen in de huisvestingsverordening gevolgen hebben voor de uitvoerende taken.

5.3 Regiotaxi

De Regiotaxi Holland Rijnland bestaat naast het reguliere Wmo-vervoer ook uit een openbaar- vervoerscomponent; deze maakt ca. 10% van het totale vervoersvolume uit. De Provincie Zuid-Holland subsidieert het Openbaar Vervoer-deel van de Regiotaxi. Momenteel bezint de Provincie zich echter over voortzetting van deze subsidiering; eventuele wijzigingen hierin gaan mogelijk in per 01-01-2019. Het huidige vervoerscontract is daarom afgesloten voor de duur van 2 jaar (ingående 1 januari 2017) met de optie om deze twee maal met twee jaar te verlengen. Het effect op de werkzaamheden van Holland Rijnland bij een eventueel wegvallen van de Openbaar Vervoer-component zal zeer gering zijn.

5.4 Verkeersveiligheid

De bestaande personele inzet en financiële dekking loopt tot en met 2019. Het jaar 2019 is de derde en laatste jaarschijf uit de subsidiebeschikking aan Holland Rijnland voor gedragsbeïnvloeding van verkeersdeelnemers. Naar verwachting zal de provincie vanaf 2020 ook subsidie beschikbaar stellen maar dan moet er wel op verzoek van de gemeenten door Holland Rijnland een subsidieaanvraag in 2019 ingediend worden.

6 Overige zaken

6.1 Cofinanciering

In 2016 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met het cofinancieringsfonds. Uit het fonds kunnen initiatieven die van regionaal belang zijn, een financiële impuls krijgen. Voorwaarde is dat het grootste deel van de benodigde investering door externe partijen wordt gefinancierd. Jaarlijks (tot 2020) is een bedrag van €268.500 beschikbaar in dit fonds. Omdat het fonds juist bedoeld is om op korte termijn geld beschikbaar te kunnen hebben voor initiatieven, is geen voorspelling te maken waar de middelen in 2019 aan besteed zullen worden. De bovengemeentelijke initiatieven uit de regio moeten in ieder

geval op een duurzame manier bijdragen aan het realiseren van resultaat op de opgaven van de Inhoudelijke Agenda 2016 – 2020.

In 2019 wordt de effectiviteit van het fonds geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie kan bijvoorbeeld besloten worden om de looptijd te verlengen, het beschikbare bedrag aan te passen, de voorwaarden aan te passen of het cofinancieringsfonds te beëindigen.

6.2 Regionaal InvesteringsFonds (RIF)

Het Regionaal Investeringsfonds (RIF) is een belangrijke motor voor cofinanciering van bepaalde regionale projecten: RijnlandRoute, Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)-net Zuid-Holland Noord, Programma Ontsluiting Greenport Duin- en Bollenstreek, Regionaal Groenprogramma en de Greenport OntwikkelingsMaatschappij (GOM). Tot 2022 storten de deelnemende gemeenten elk jaar een vast geldbedrag in het RIF. In de beheersverordening is opgenomen dat de gelden uit het RIF uiterlijk 31 december 2022 bestemd moeten zijn voor de genoemde projecten. In 2019 wordt een tussenbalans opgemaakt om in te schatten of besteding van de middelen conform de verordening gerealiseerd wordt. Is het nodig om projecten te versnellen, om middelen langer gereserveerd te houden of om middelen een andere projectbestemming te geven? Daarnaast zal uiterlijk in 2019 de discussie gevoerd worden of een mogelijk vervolg op het RIF gewenst is. Bijvoorbeeld voor nieuwe mobiliteitsprojecten, een vervolg op het groenprogramma of een nieuw thema als energietransitie.

Bijlage 1: Scenario's Dienstverleningsovereenkomst jeugdhulp

De evaluatie van de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) jeugdhulp in 2018 is eveneens de evaluatie van het regionale opdrachtgeverschap jeugdhulp. Het is de bedoeling dat deze evaluatie wordt gebruikt bij het besluit van gemeenten over het al dan niet verlengen van de DVO. Dit besluit moet uiterlijk het tweede kwartaal van 2018 worden genomen (art 1.3 van de DVO). Bij het opstellen van de Kadernota 2019 is de besluitvorming hierover nog niet afgerond. Daarom worden hieronder een aantal scenario's beschreven.

Scenario 1 – *De DVO jeugdhulp 2016-2018 wordt met twee jaar ongewijzigd verlengd.*

In dit scenario verandert er feitelijk niets. De in de DVO opgenomen optie voor verlenging wordt gelicht. De huidige governance blijft ongewijzigd van kracht. De colleges van de 13 samenwerkende gemeenten moeten hier afzonderlijk een besluit over nemen. Dat besluit wordt toegevoegd aan de huidige DVO waarmee de verlenging van de termijn geaccordeerd is.

Voor de TWO Jeugdhulp en Holland Rijnland betekent een verlenging eveneens een verlenging van de tijdelijkheid van de werkorganisatie. Uitgangspunt van de tijdelijkheid van de TWO is dat geen frictiekosten na beëindiging mogen optreden. De tijdelijke dienstverbanden met vier medewerkers van de TWO zouden in dat geval niet kunnen worden verlengd. Voor de gedetacheerde medewerkers is verlenging mogelijk gemaakt in de detacheringsovereenkomsten.

Voor de contractering betekent dit dat in kwartaal 4 van 2018 door de TWO Jeugdhulp een nieuwe inkoopstrategie met inkoopmodel en een nieuw inkoopplan opgeleverd moeten worden. In 2019 kan dan door de TWO Jeugdhulp gestart worden met de nieuwe inkoopprocedure voor de regionaal te contracteren jeugdhulp.

Scenario 2 – *De DVO jeugdhulp 2016-2018 wordt verlengd maar meer gemeenten maken een keuze voor lokale inkoop*

In dit scenario verandert er ten dele iets. De in de DVO opgenomen optie voor verlenging wordt gelicht. De huidige governance blijft ongewijzigd van kracht. De colleges van de 13 samenwerkende gemeenten moeten hier afzonderlijk een besluit over nemen. Dat besluit wordt toegevoegd aan de huidige DVO waarmee de verlenging van de termijn geaccordeerd is

Voor de TWO Jeugdhulp en Holland Rijnland betekent een verlenging eveneens een verlenging van de tijdelijkheid van de werkorganisatie. Uitgangspunt van de tijdelijkheid van de TWO is dat geen frictiekosten na beëindiging mogen optreden. De tijdelijke dienstverbanden met vier medewerkers van de TWO Jeugdhulp zouden in dat geval niet kunnen worden verlengd. Voor de gedetacheerde medewerkers is verlenging mogelijk gemaakt in de detacheringsovereenkomsten.

Voor de contractering betekent dit dat in kwartaal 4 van 2018 door de TWO Jeugdhulp een nieuwe inkoopstrategie met inkoopmodel en een nieuw inkoopplan - waarin de voorwaarden voor de lokale inkoop worden uitgewerkt - opgeleverd moeten worden. In 2019 kan dan door de TWO Jeugdhulp gestart worden met de nieuwe inkoopprocedure voor de regionaal te contracteren jeugdhulp per 2020. De betreffende gemeenten starten zelfstandig de lokale inkoop per 2020.

Scenario 3 – *De governance wordt aangepast. De in de DVO jeugdhulp 2016-2018 beschreven taken op het gebied van regionale contractering gaan over naar de Gemeenschappelijke Regeling Holland Rijnland.*

In dit scenario wordt de DVO beëindigd. De in de DVO opgenomen taken die betrekking hebben op de regionale contractering gaan als overgedragen taak over naar de Gemeenschappelijke Regeling Holland Rijnland. Daarom wordt ook in dit scenario onderscheid gemaakt in regionale en lokale inkoop. Hiervoor moet de gemeenschappelijke regeling worden aangepast. De formulering en vaststelling van beleid blijven onverminderd de taak en verantwoordelijkheid van de samenwerkende gemeenten. De huidige governance verandert daardoor flink. De functionele regionale samenwerking blijft echter onverminderd intact. De raden van de 13 samenwerkende gemeenten moeten hier afzonderlijk een besluit over nemen.

Voor de TWO Jeugdhulp en Holland Rijnland betekent deze aanpassing het opheffen van de tijdelijkheid van de werkorganisatie. De TWO jeugdhulp wordt dan een afdeling van Holland Rijnland. De tijdelijke dienstverbanden met vier medewerkers van de TWO Jeugdhulp kunnen – na herbepaling van de benodigde formatie – worden omgezet naar een vast dienstverband. Voor de gedetacheerde medewerkers bestaat ook deze mogelijkheid en worden de detacheringsovereenkomsten beëindigd.

Ook in dit scenario is het mogelijk dat gemeenten delen van de jeugdhulp lokaal inkopen. In dat geval betekent dit voor de contractering dat in kwartaal 4 van 2018 door de gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland een nieuwe inkoopstrategie met inkoopmodel en een nieuw inkoopplan – waarin de voorwaarden voor de lokale inkoop worden uitgewerkt – opgeleverd moeten worden. In 2019 kan dan door Holland Rijnland gestart worden met de nieuwe inkoopprocedure voor de regionaal te contracteren jeugdhulp. De betreffende gemeenten starten in 2019 zelfstandig de lokale inkoop per 2020.

Scenario 4 – *De regionale samenwerking op het gebied van jeugdhulp wordt beëindigd.*

In dit scenario wordt de DVO beëindigd. Het gezamenlijke opdrachtgeverschap loopt dan eind 2018 af. De met de jeugdhulpaanbieders regionaal afgesloten contracten hebben een looptijd van drie jaar en lopen eind 2019 af.

Voor de TWO Jeugdhulp en Holland Rijnland betekent deze aanpassing het tijdelijk verlengen en daarna opheffen van de werkorganisatie. De TWO Jeugdhulp krijgt de taak om het accountmanagement richting jeugdhulpaanbieders in 2019 voor te zetten. Daarnaast krijgt de TWO Jeugdhulp de opdracht om de opgedane kennis over te brengen, de bovenregionale afspraken te beëindigen en zo nodig het gebuikte instrumentarium over te dragen aan de 13 gemeenten. Daarom moet een nieuwe DVO met de looptijd van maximaal een jaar worden opgesteld waarin de aangepaste taken worden verwoord.

Uitgangspunt van de tijdelijkheid van de TWO is dat geen frictiekosten na beëindiging mogen optreden. De tijdelijke dienstverbanden met vier medewerkers van de TWO Jeugdhulp zouden in dat geval niet kunnen worden verlengd. Voor de gedetacheerde medewerkers is verlenging mogelijk gemaakt in de detacheringsovereenkomsten.

De 13 gemeenten stellen zelfstandig in kwartaal 4 van 2018 een inkoopstrategie en een inkoopplan vast en gaan in 2019 zelf over tot contractering van de jeugdhulp per 2020.